RAPORT KOŃCOWY
Z REALIZACJI PROGRAMU POLITYKI ZDROWOTNEJ

Data wpływu:…….. Sygn. akt: ……
wypełnia Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji

Gmina Miasto Marki Urząd Miasta Marki Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego 95 05-270 Marki NIP 125 16 22 308 oznaczenie podmiotu składającego raport końcowy z realizacji programu polityki zdrowotnej	**Raport końcowy z realizacji programu polityki zdrowotnej**
Nazwa programu polityki zdrowotnej:	**Program Polityki Zdrowotnej Gminy Miasto Marki na lata 2019 – 2021 w przedmiocie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki**
Przewidziany w programie polityki zdrowotnej okres jego realizacji: Lata 2019-2021	**Faktyczny okres realizacji programu polityki zdrowotnej:** Lata 2019-2021

Opis sposobu osiągnięcia celów programu polityki zdrowotnej:[1)]

Główną interwencją w ramach przedmiotowego programu polityki zdrowotnej była edukacja przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki spełniających warunki włączenia do programu polityki zdrowotnej. Działaniami w ramach programu polityki zdrowotnej zostały objęte kobiety w ciąży od ukończenia 24. tygodnia ciąży będące mieszkankami Marek wraz z mężczyznami – partnerami lub osobami towarzyszącymi. Szacowana liczba uczestników objętych działaniami edukacyjnymi w ramach przedmiotowego programu to około 100 osób.

Cel główny Programu zakładał:

- wzrost o 10% liczby osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych dotyczących opieki rodzicielskiej nad nowo narodzonym dzieckiem na terenie Gminy Miasto Marki, w latach 2019–2021 .

Cele szczegółowe Programu zakładały:

- wzrost o 10% poziomu świadomości populacji w wieku rozrodczym na terenie Gminy Miasto Marki w latach 2019–2021, w kwestii czynników ryzyka wystąpienia chorób zakaźnych u nowo narodzonych dzieci;
- wzrost o 10% poziomu świadomości kobiet i mężczyzn na terenie Gminy Miasto Marki w latach 2019–2021, w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową oraz edukacji seksualnej;
- wzrost kompetencji z zakresu zagadnień dot. ciąży, porodu, połogu i opieki nad niemowlęciem, poprzez uczestnictwo w działaniach edukacyjnych u 10% rodziców poprzez wzrost nabytych umiejętności oraz podniesienie poziomu wiedzy z zakresu prawidłowej opieki nad dzieckiem, a także pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie Gminy Miasto Marki w latach 2019–2021.

Kryteria włączenia do programu polityki zdrowotnej do spełnienia łącznie:

[1)] Należy opisać, czy założony cel główny oraz cele szczegółowe zostały osiągnięte oraz w jakim stopniu nastąpiła realizacja poszczególnych celów ze wskazaniem przyczyn, dla których niemożliwa była ewentualna pełna realizacja. Opis stopnia realizacji celów powinien uwzględniać informacje na temat wartości mierników efektywności realizacji programu polityki zdrowotnej.

- podpisanie przez uczestnika programu druku zgody na udział w zajęciach oraz oświadczenia o nie korzystaniu z usług zdrowotnych gwarantowanych, finansowanych przez NFZ, które obejmował program, w trakcie prowadzenia bieżącej ciąży;
- brak stałych lub czasowych przeciwwskazań wykluczających z udziału w zajęciach (na podstawie zaświadczenia od lekarza POZ lub ginekologa);
- fakt zamieszkiwania na terenie Gminy Miasto Marki (potwierdzony na podstawie pisemnego oświadczenia kobiety w ciąży)

Kryteria wyłączenia z programu polityki zdrowotnej:

- brak pisemnej zgody na udział w programie polityki zdrowotnej;
- brak zaświadczenia lekarskiego;
- brak oświadczenia kobiety w ciąży o zamieszkaniu na terenie Gminy Miasto Marki;
- skorzystanie z usług zdrowotnych gwarantowanych, finansowanych przez NFZ, które obejmował program, w trakcie prowadzenia bieżącej ciąży.

W ramach realizacji przedmiotowego programu polityki zdrowotnej obligatoryjnie przeprowadzane zostały:

- akcja informacyjna;
- rekrutacja uczestników;
- działania edukacyjne dla adresatów objętych programem;
- monitorowanie działań realizacji PPZ.

Cel główny, czyli zaplanowany wzrost o 10% liczby osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych dotyczących opieki rodzicielskiej nad nowo narodzonym dzieckiem na terenie Gminy Miasto Marki, w latach 2019–2021 został zrealizowany. PPZ zakładał objęcie działaniami edukacyjnymi 100 osób. Dokładnie tylu było w latach 2019-2021 uczestników zajęć. Byłoby ich więcej, gdyby nie problem z obostrzeniami spowodowany pandemią COViD-19. Z dwóch zaplanowanych na 2020 r. edycji udało się zrealizować tylko jedną, co wpłynęło na zmniejszenie liczby uczestników w PPZ. PPZ zakładał wzrost o 10% poziomu świadomości populacji w wieku rozrodczym na terenie Gminy Miasto Marki w latach 2019–2021, w kwestii czynników ryzyka wystąpienia chorób zakaźnych u nowo narodzonych dzieci. Z analizy przeprowadzonych pre i post testów wzrost ten uzyskano na poziomie 50%. Poziomu świadomości kobiet i mężczyzn na terenie Marek w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową oraz edukacji seksualnej wzrósł o 35% czyli o 25 punktów % powyżej zakładanego poziomu wzrostu. Wzrost nabytych umiejętności oraz podniesienie poziomu wiedzy z zakresu prawidłowej opieki nad dzieckiem, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej oszacowano na poziomie 55%. Zdecydowanie wzrósł poziom wiedzy o uprawnieniach rodziców wynikających z obecnie obowiązujących przepisów prawa powszechnie obowiązującego. W wykładach i działaniach edukacyjno-informacyjnych udział wzięło na przestrzeni 3 lat 100 osób. Akcja informacyjna, która była szeroko prowadzona w przeciągu trzech lat zaowocowała dotarciem z podstawowymi informacjami o PPZ do ponad 60 tys. osób – mieszkańców Marek.

Charakterystyka interwencji realizowanych w ramach programu polityki zdrowotnej:[2])

Program Polityki Zdrowotnej Gminy Miasto Marki na lata 2019 – 2021 w przedmiocie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki obejmował następujące etapy:

1) akcję informacyjną;
2) rekrutację uczestników (w tym zebranie odpowiednich zgód i oświadczeń i weryfikacja kryteriów włączenia);
3) działania edukacyjne (teoretyczne oraz praktyczne);
4) monitoring działań w ramach programu.

W latach 2019-2021 działania w ramach PPZ obejmowały m.in.:

- akcję informacyjną, która skierowana była do mieszkańców Marek, w szczególności do kobiet w ciąży i ich partnerów. Do rozpropagowania informacji o programie wykorzystywane były lokalne media, jednostki samorządu terytorialnego, lokalne podmioty lecznicze, inne instytucje wsparcia społecznego. W ramach akcji informacyjnej przekazano uczestnikom kompletną wiedzę na temat podstawowych zagadnień związanych ze zdrowiem prokreacyjnym człowieka. Szczególną uwagę zwrócono na takie kwestie, jak: właściwe odżywianie, choroby zakaźne, używki, właściwa higiena jamy ustnej – i ich wpływ na płód oraz rozwój dziecka oraz na edukację seksualną, w szczególności na choroby przenoszone drogą płciową oraz aspekty psychologiczne współżycia seksualnego. Dodatkowo w ramach akcji informacyjnej przekazywane były informacje o ramach organizacyjnych Programu;
- rekrutacja uczestników przy jednoczesnej weryfikacji kryteriów włączenia i wyłączenia;
- podpisanie przez uczestników świadomej zgody na udział w PPZ;
- zorganizowanie cyklu zajęć edukacyjnych (teoretycznych i praktycznych) dla przyszłych rodziców.

Najważniejszymi kwestiami poruszonymi na zajęciach, obok tematyki związanej z opieką medyczną, były działania z zakresu promocji zdrowia (m.in. przygotowanie do porodu, połogu, karmienia piersią i

[2]) Należy wymienić wszystkie wdrożone interwencje w danej populacji docelowej programu polityki zdrowotnej

rodzicielstwa, prowadzenie poradnictwa psychologicznego, dietetycznego i laktacyjnego, zmniejszanie ryzyka takich chorób, jak depresja poporodowa, zaburzenia laktacji, cukrzyca ciążowa, zaburzenia psychologiczne). Natomiast panowie lub osoby towarzyszące pań w ciąży byli informowani o sposobach unikania ryzykownych zachowań zdrowotnych, o ograniczeniu używek, a także o zadaniach i obowiązkach w sprawowaniu partnerskiej opieki rodzicielskiej. Tematyka zajęć obejmowała następujące zagadnienia:

- ciąża – zmiany zachodzące w organizmie kobiety w czasie ciąży, zasady prawidłowego odżywania, wpływ środków psychoaktywnych na przebieg ciąży i rozwój dziecka;
- poród – przebieg I, II i III okresu porodu, zwiastuny zbliżającego się porodu, czynna postawa rodzącej podczas porodu, świadomość oddychania w poszczególnych fazach porodu, zasady parcia, sposoby radzenia sobie z bólem porodowym;
- zasady opieki poporodowej;
- wybrane zagadnienia psychologiczne dotyczące kobiety w ciąży i połogu – stany emocjonalne w czasie ciąży, depresja poporodowa - baby blues, przystosowanie się do nowej roli;
- karmienie piersią – zalety i zasady karmienia piersią, jego praktyczne aspekty (pozycje, pielęgnacja piersi, sprzęt wspomagający laktację), wątpliwości dotyczące karmienia piersią, problemy związane z karmieniem piersią (np. nadmiar lub niedobór pokarmu, uszkodzone brodawki, odciąganie i przechowywanie pokarmu, karmienie piersią podczas choroby matki) i sposoby radzenia sobie z nimi, odżywianie się matki karmiącej;
- powrót płodności po porodzie, antykoncepcja w okresie laktacji, współżycie seksualne po przyjściu dziecka na świat;
- gimnastyka ogólnie usprawniająca, techniki relaksacyjne, techniki oddychania, ćwiczenia przygotowujące do porodu, ćwiczenia w połogu, elementy muzykoterapii i tańca;
- pielęgnacja noworodka/niemowlęcia – codzienna pielęgnacja skóry, kąpiel, przewijanie, ubieranie, sen, płacz jako forma komunikacji noworodka z rodzicami;
- spacery, zajęcia warsztatowe i pokazowe z noszenia dziecka w chuście;
- pierwsza pomoc w stanach naglących u noworodka i niemowlęcia;
- wzmacnianie pozytywnych relacji w rodzinie i zwiększenie kompetencji rodzicielskich, tj. rola i zadania ojca dziecka/partnera w czasie porodu i po nim;
- problemy zdrowotne w okresie noworodkowym/niemowlęcym;
- szczepienia obowiązkowe i zalecane;
- uprawnienia związane z rodzicielstwem wynikające z Kodeksu pracy;

- opracowanie, wydruk i dystrybucję plakatów informujących o szczepieniach w ramach PPZ (internet, media lokalne, lokalne gazety, szkoły, słupy ogłoszeniowe etc);
- przeprowadzenie pre i post testów (przed i po wykładzie lub przed i po szczepieniu);
- przeprowadzenie ankiet oceniających poziom satysfakcji z realizacji Programu;
- ocenę poziomu satysfakcji z realizacji Programu na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród odbiorców PPZ;
- wydanie zaświadczeń i certyfikatów potwierdzających udział w zajęciach szkoły rodzenia.

Wyniki monitorowania i ewaluacji programu polityki zdrowotnej:[3)]

W ramach realizacji PPZ w przedmiocie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019-2021 opieką objęto 100 osób (50 par) spełniających kryteria włączenia do Programu. Ważnym elementem Programu była edukacja zdrowotna dotycząca ciąży, jej przebiegu, porodu oraz połogu, opieki nad dzieckiem, praw i obowiązków rodzica, chorób zarówno kobiety w ciąży jak i dziecka. Opracowano, wydano i dokonano dystrybucji ulotek i materiałów informacyjnych. Rozdystrybuowano około 1800 ulotek i broszur oraz 300 plakatów (po 600 ulotek, broszur i 100 plakatów na każdy rok trwania trzyletniego PPZ).

Realizacja programu była na każdym etapie monitorowana i kontrolowana przez wydział merytoryczny Urzędu

[3)] W zakresie monitorowania, w przypadku programów polityki zdrowotnej, których realizację rozpoczęto w dniu 30 listopada 2017 r. lub po tym dniu, należy wskazać liczbę osób zakwalifikowanych do udziału w programie polityki zdrowotnej, a także liczbę osób, które nie zostały objęte działaniami programu polityki zdrowotnej z przyczyn zdrowotnych lub z innych powodów (ze wskazaniem tych powodów), liczbę osób, które z własnej woli zrezygnowały w trakcie realizacji programu polityki zdrowotnej. W przypadku programów, których realizację rozpoczęto przed dniem 30 listopada 2017 r., dane wskazane w zdaniu poprzedzającym należy podać, o ile są dostępne. Należy opisać wyniki przeprowadzonej oceny jakości, w tym przedstawić zbiorcze wyniki, np. wyrażony w procentach stosunek opinii pozytywnych do wszystkich wypełnionych przez uczestników programu polityki zdrowotnej ankiet satysfakcji z udziału w programie polityki zdrowotnej. W przypadku programów polityki zdrowotnej, dla których okres realizacji został określony na czas dłuższy niż jeden rok, powinno się przedstawić wyniki monitorowania z podziałem na poszczególne lata realizacji. W zakresie ewaluacji należy ustosunkować się do efektów zdrowotnych uzyskanych i utrzymujących się po zakończeniu programu polityki zdrowotnej, m. in. na podstawie wcześniej określonych mierników efektywności odpowiadających celom programu polityki zdrowotnej.

Miasta Marki. Monitoring projektu w praktyce polegał na analizie trzech podstawowych zagadnień. Pierwsze zagadnienie to porównanie liczby osób zainteresowanych uczestnictwem w zajęciach Mareckiej Szkoły Rodzenia a tych faktycznie biorących udział w spotkaniach edukacyjnych, (na podstawie porównania liczby zgłoszeń do udziału i biorących udział w PPZ). Liczba zgłoszeń i chęć udziału w tego typu zajęciach zaproponowanych przez Urząd Miasta były na bardzo wysokim poziomie. Niestety względy finansowe spowodowały, że do udziału zakwalifikowane zostało w sumie 100 osób (2019 – 40 osób, 2020 – 20 osób (tylko 1 z 2 edycji), 2021 – 40 osób) na podstawie kolejności zgłoszeń. W 2019 roku 7 osób nie zakwalifikowało się do PPZ zaś w 2021 było to 8 osób. Główny powód to ciąża przed 24. tygodniem bądź po 35. tygodniu oraz przeciwskazania lekarza prowadzącego.
Działania informacyjne i promocyjne jak wykłady, pogadanki, ulotki, broszury, plakaty i wiadomości na portalach internetowych oraz stronach www skutecznie zmieniły wiedzę w zakresie świadomości beneficjentów dotyczących ciąży i rodzicielstwa. Działaniami informacyjnymi objęto w sumie 60 000 osób - po 20 000 osób na każdy rok trwania PPZ. W związku z tym odnotowano wzrost liczby osób z grupy docelowej, które chciały wziąć udział w zajęciach. Liczba chętnych zgłaszających się na zajęcia w latach 2019–2021 wzrosła o ponad 25%. O 35% wzrosła liczba osób, których wiedza o chorobach przenoszonych drogą płciową uległa zwiększeniu. 50% uczestników zwiększyło swoją wiedzę na temat ryzyk chorób zakaźnych u dzieci nowo narodzonych. O 55% wzrosły u uczestników umiejętności oraz poziom wiedzy z zakresu prawidłowej opieki nad dzieckiem, w tym pierwszej pomocy przedmedycznej.
W trakcie realizacji PPZ wykonywano pre-testy i post-testy przed każdymi zajęciami (wykonano ich w sumie 333: w 2019 – 149, w 2020 – 45 i w 2021 – 139). Potwierdziły one zwiększenie wiedzy i kompetencji wśród przyszłych rodziców powyżej zakładanego 10%. Dodatkowo przeprowadzono ankiety satysfakcji – w sumie 31 ankiet (w 2019 – 17, w 2020 – 0 - z uwagi na tylko jedną i niepełną edycję, z uwagi na pandemię i spowodowane tym ograniczenia wywołane przez COViD – 19, zaś w 2021 – 14). Ankietowani w sposób dobry i bardzo dobry ocenili zarówno jakość obsługi jak i działania edukacyjno-informacyjne oraz zajęcia praktyczne i sposób przekazywania wiedzy. Chwalono także dobór technik i materiałów edukacyjnych.
Jedynym wskazywanym przez realizatora PPZ problemem była rezygnacja z planowanych wizyt patronażowych na szpitalnym oddziale położniczym. Przyczyną była pandemia i spowodowane nią obostrzenia. W trakcie realizacji PPZ dwie osoby zrezygnowały z udziału w programie - jedna osoba z uwagi na przeciwskazania lekarza ginekologa – ciąża zagrożona i hospitalizacja, zaś druga osoba – zrezygnowała bez podania przyczyny. Obie te rezygnacje miały miejsce w 2019 roku.

Koszty realizacji programu polityki zdrowotnej[4)]
Na lata 2019-2021 na realizację PPZ zaplanowane zostało 60 000 zł brutto, po 20 000 zł brutto na każdy rok. W 2019 i 2021 wykorzystano 20 000 zł, zaś w 2020 r. 7 350 zł (36,75% zaplanowanych środków) z uwagi na fakt przeprowadzenia tylko jednego, niepełnego cyklu zajęć. Powodem były obostrzenia epidemiczne w kraju.

Rok realizacji programu polityki zdrowotnej:

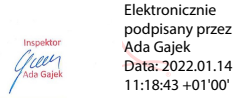
Źródło finansowania5)	**Wydatki bieżące**	**Wydatki majątkowe**
1. 2019 - budżet Gminy Miasto Marki	20 000 zł brutto	
2. 2020 - budżet Gminy Miasto Marki	7 350 zł brutto	
3. 2021 - budżet Gminy Miasto Marki	20 000 zł brutto	

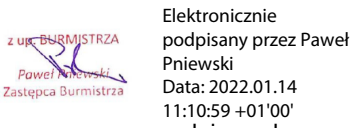
Cały okres realizacji programu polityki zdrowotnej

Źródło finansowania [5])	**Wydatki bieżące**	**Wydatki majątkowe**
budżet Gminy Miasto Marki	60 000 zł brutto	-
1.		
2.		
3.		

Koszty jednostkowe realizacji programu polityki zdrowotnej[6)]: - 500,00 zł brutto koszt całkowity/rocznie/cykl (czyli 8 godzin zajęć) na osobę z czego 457,50 zł brutto/osoba/8 godzinny cykl – obsługa, koszty prelegentów, monitoring w postaci testów i ankiet, działania edukacyjne, pomoce dydaktyczne; 17 zł brutto promocja i marketing, plakaty, broszury, ulotki etc, koszty administracyjne; 25,50 zł brutto/osoba/8 godzinny cykl – koszty rekrutacji, w tym wydruk zgód, kwestionariuszy i prowadzenie dokumentacji.

[4)] W przypadku realizacji programu polityki zdrowotnej w raporcie końcowym z realizacji programu polityki zdrowotnej należy przedstawić informację dla każdego kalendarzowego roku realizacji programu polityki zdrowotnej.
[5)] Odpowiednio rozszerzyć w przypadku większej liczby źródeł finansowania albo problemów
[6)] Należy przedstawić poniesione koszty jednostkowe w przeliczeniu na pojedynczego uczestnika programu polityki zdrowotnej, tam gdzie każdemu oferowany był dokładnie ten sam zakres interwencji. W programach złożonych, zakładających wieloetapowość interwencji, należy przedstawić koszty w rozbiciu na poszczególne świadczenia zdrowotne, które oferowane były w ramach programu polityki zdrowotnej.

<table>
<tr><td colspan="2">Informacje o problemach, które wystąpiły w trakcie realizacji programu polityki zdrowotnej[57]</td><td>Opis podjętych działań modyfikujących:[8)]</td></tr>
<tr><td colspan="2">Problem 1: brak możliwości zorganizowania zajęć stacjonarnych z uwagi na epidemię COViD-19 i obostrzenia obowiązujące w kraju.</td><td>Działanie modyfikujące: nie podjęto działań, gdyż wybiegałyby one poza kompetencje jst.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Problem 2:</td><td>Działanie modyfikujące:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Problem 3:</td><td>Działanie modyfikujące:</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Miejscowość: Marki</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>…….
Data sporządzenia raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej</td><td>Ada Gajek – Inspektor w Wydziale Promocji, Zdrowia i Sportu

oznaczenie i podpis osoby sporządzającej raport końcowy z realizacji programu polityki zdrowotne[9)]</td></tr>
<tr><td>…….
Data akceptacji raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej</td><td>Paweł Pniewski – Zastępca Burmistrza Miasta Marki

oznaczenie i podpis osoby akceptującej raport końcowy z realizacji programu polityki zdrowotnej[9)]</td></tr>
</table>

[7)] Należy opisać trudności, które zostały zweryfikowane w trakcie realizacji programu polityki zdrowotnej oraz sposoby, w jaki z ostały rozwiązane. Należy opisać krytyczne aspekty, przez które planowane interwencje w ramach programu polityki zdrowotnej lub część tych interwencji nie mogły być zrealizowane.

[8)] Wypełnić odpowiednio albo wpisać „nie podejmowano”

[9)] Oznaczenie powinno zawierać imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe